

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IX Ka 252/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	0	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w T.z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II K 890/22

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

w całości

# na niekorzyść		
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.1.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka	

	zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

1.5. Ustalenie faktów

1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	M. P.	Niekaralność oskarżonego	Karta karna	544
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.	M. P.	Inicjowanie w większości przypadków	Wydruki zdjęć korespondencji między	548-575

		kontaktów przez pokrzywdzoną K. P., podejmowanie przez nią prób nękania oskarżonego sprawami sądowymi, romans K. P. z P. K.	pokrzywdzoną a oskarżonym
--	--	---	---------------------------

1.6. Ocena dowodów

1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
2.1.1.1.	Karta karna	Dokument wystawiony przez uprawniony podmiot.

1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
2.1.2.1.	Wydruki zdjęć korespondencji między pokrzywdzoną a oskarżonym	Przedłożone przez obrońcę w toku postępowania odwoławczego dowody nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Dotyczą one korespondencji wymienionej między pokrzywdzoną i oskarżonym w maju oraz październiku 2023 r. Czyn zabroniony będący przedmiotem niniejszego postępowania został popełniony od sierpnia 2021 r. do 14 stycznia 2022 r. Okoliczności

		<p>wskazane w korespondencji pozostają irrelevantne dla oceny, czy M. P. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona zarzuconego mu występkę, albowiem to zostało wykazane ponad wszelką wątpliwość obiektywnym materiałem dowodowym w postaci zdjęć oraz bilingów a także wiarygodnych zeznań pokrzywdzonej, K. D. oraz P. K.. Kwestie poruszane w tychże wiadomościach, tj. relacje między K. P. i P. K., stan psychiczny córki stron, zwłaszcza że dotyczą okresu wykraczającego poza ramy zarzuconego oskarżonemu czynu, nie stanowią okoliczności determinujących rozstrzygnięcie o winie i sprawstwie M. P..</p>
--	--	---

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p>Apelacja obrońcy oskarżonego</p> <p>Zarzuty obrazy przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych zmierzające do wykazania, iż oskarżony M. P. niesłusznie został uznany winnym popełnienia zarzuconego mu czynu.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się niezasadna.</p> <p>W ocenie sądu odwoławczego, sąd I instancji prawidłowo przeprowadził przewód sądowy, zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 7 kpk</p>		

ocenił wszystkie zebrane dowody, a na ich podstawie poczynił właściwe ustalenia faktyczne i trafnie orzekł o odpowiedzialności oskarżonego. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone dokładnie, rzetelnie i w sposób staranny. Ocena dowodów dokonana przez Sąd meriti jest rozsądna, a Sąd odwoławczy nie doszukał się w niej błędów, zaniechań i uchybień. Jest ona zgodna z wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego oraz nie zawiera błędów logicznych ani faktycznych.

Wobec polemiki przedstawionej w środku odwoławczym kluczowe w pierwszym rzędzie jest stwierdzenie, iż przedmiotowe postępowanie dotyczyło uporczywego nękania K. P. przez M. P., co zostało potwierdzone obiektywnym materiałem dowodowym w postaci korespondencji oraz bilingów, ale także zeznań pokrzywdzonej, syna stron – M. P. (3), P. K. oraz matki pokrzywdzonej K. D.. Podkreślenia wymaga to, iż obrona przez oskarżonego linia obrony polegająca na twierdzeniu, iż jego zachowania były podyktowane określonym postępowaniem żony nie może zostać uwzględniona przy ocenie tego, czy zostały wypełnione przez niego znamiona zarzuczonego mu przestępstwa, a jedynie rzutować mogła na wymiar orzeczonej względem niego kary. Kategorycznie zaznaczyć należy, iż emocje związane z negatywnymi relacjami byłych małżonków, pozostające po stronie M. P., nie uprawniały go do podejmowania zachowań godzących w dobra osobiste K. P. (prawo do prywatności).

W tym miejscu odnotować warto, iż Sąd Rejonowy rzetelnie podszedł do kwestii zachowań

oskarżonego składających się na wyczerpanie przez niego znamion przestępstwa stalkingu. Sąd meriti zmodyfikował bowiem opis czynu pierwotnie zarzuconego M. P.. Działanie oskarżonego zostało znacząco ograniczone, jak również skutek owego działania został ograniczony do naruszenia prywatności pokrzywdzonej, zaś słusznie wyeliminowane zostało wywołanie u niej poczucia zagrożenia. Kwestia ta nie była przedmiotem zaskarżenia, stąd nie jest konieczne przeprowadzenie szerszych rozważań co do tegoż zagadnienia.

Jednym z filarów przyjętej przez M. P. linii obrony był twierdzenie, iż kontakty jakie podejmował on względem pokrzywdzonej wiązały się wyłącznie z wychowaniem wspólnych małoletnich dzieci. Sąd Okręgowy podzielił zapatrywanie Sądu Rejonowego, iż część rozpatrywanych rozmów dotyczyła teźże kwestii, ale zasadnicza część niekoniecznie z tym się wiązała bądź też stanowiła li tylko pretekst do czynienia uwag wobec pokrzywdzonej. Wulgaryzmów w analizowanych rozmowach wprawdzie nie było, ale to nie jest znamienne dla bytu przestępstwa zarzuconego oskarżonemu. Ilość wiadomości przesyłanych przez M. P. K. P. i wyraźne stanowisko pokrzywdzonej, że nie życzy sobie kontaktowania się z nią i to w sytuacjach, w których korespondowanie wiązało się także z wiadomościami przysyłanymi w godzinach nocnych nie budzi wątpliwości, iż takie zachowanie wyczerpuje znamiona przestępstwa stalkingu.

Odnotować trzeba, że oskarżony M. P. nie kwestionował tego, co

wynikało z obiektywnego materiału dowodowego, a mianowicie faktu wysyłania wiadomości, ale usprawiedliwiał cel swojego działania i przedstawiał go w pozytywnym świetle, odbiegającym od szkodliwego działania względem dóbr prawnych pokrzywdzonej. Analiza dowodów obiektywnych nie potwierdziła jednak twierdzeń oskarżonego w tym, że wszystkie jego wiadomości dotyczyły kwestii związanych z wychowaniem wspólnych dzieci.

Skarżący nietrafnie wywodził, że dowolna była ocena zeznań świadków D. K., M. S., J. W., M. G. oraz K. P. (3). Sąd słusznie zeznaniom tym odmówił przyznania przymiotu wiarygodności. Sąd Okręgowy zgodził się z zapatrywaniem, iż osoby te będące znajomymi, krewnymi czy obecną partnerką oskarżonego miały interes w tym, by zeznawać na korzyść M. P.. Poza tym ich relacje odbiegały od wyników analizy obiektywnego materiału dowodowego w postaci wydruków wiadomości oraz bilingów, które w sposób niebudzący wątpliwości pozytywnie zweryfikowały kwestionowane przez autora apelacji zeznania pokrzywdzonej, jej matki K. D., P. K. oraz świadka, o którym skarżący nie wspomina – małoletniego syna stron – M. P. (3). Wszyscy świadkowie kwestionowani przez obrońcę zgodnie podawali, że pokrzywdzona relacjonowała im o wysyłaniu ogromnej ilości wiadomości przez oskarżonego, opisywała im swoje odczucia z tym związane, które były obiektywnie uzasadnione. To wszystko jest spójne, raz jeszcze podkreślić trzeba, z obiektywnym materiałem dowodowym. Ukazywane przez

świadków D. K., M. S., J. W., M. G. oraz K. P. (3) światło na relacje pokrzywdzonej z oskarżonym nie były w stanie obalić wyników rzeczonych dowodów uznanych słusznie przez Sąd meriti za wiarygodne.

Obrońca niesłusznie zakwestionował brak szerszego odniesienia się przez Sąd I instancji do relacji pokrzywdzonej z kuzynem P. K.. Niezależnie od tego jaka relacja występowała, czy występuje, między wskazanymi osobami i jakie było podłoże przesłania zdjęcia w bieliźnie przez pokrzywdzoną kuzynowi, pozostaje to irrelewantne dla rozstrzygnięcia przedmiotu niniejszego procesu. Oskarżony nawet będąc zbulwersowany taką postawą małżonki nie był uprawniony do podejmowania zachowań godzących w jej prawo do prywatności. Mógł on podjąć odpowiednie kroki prawne celem unormowania sytuacji prawnej z małżonką na drodze cywilnej. Podejrzenia zdrady żony oraz treść ujawnionych rozmów pomiędzy pokrzywdzoną a kuzynem, które mogły mieć wpływ na relacje pomiędzy oskarżonym a żoną i być może stanowiły punkt zapalny w ich relacjach, nie stanowiły usprawiedliwienia dla zachowania oskarżonego. Nawet jeżeli niezbędne były wzmożone kontakty przez komunikatory pomiędzy stronami, to wobec wyraźnych sprzeciwów i kategorycznych próśb o ich zaprzestanie kierowanych przez K. P. do M. P. tenże winien ich zaniechać.

Z materiału dowodowego sprawy nie wynikało, by pokrzywdzona, także po orzeczeniu zakazu kontaktowania się, bezpodstawnie i w celach prowokacyjnych kontaktowała się

z oskarżonym. Niezasadne jest insynuowanie przez autora apelacji, by jej działania sprowadzające się do niezbędnych kontaktów z uwagi posiadanie wspólnych małoletnich dzieci i konieczność załatwienia spraw związanych w unormowaniem życia po rozwodzie, stanowiły z jej strony prowokację i próbę doprowadzenia do zintensyfikowania wysyłania wiadomości przez oskarżonego. Nie bez powodu wszak Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku z zakazu kontaktowania się oraz zakazu zbliżania się wyłączył – słusznie – kwestie dotyczące opieki nad wspólnymi dziećmi oraz kwestie dotyczące rozliczeń na tle podziału majątku wspólnego.

Kwestia rozstrzygnięcia postępowania rozwodowego pozostaje irrelevantna dla przedmiotu niniejszego procesu. Został orzeczony rozwód bez orzekania o winie po przeprowadzeniu mediacji i to – wbrew temu co sugeruje w apelacji skarżący – wcale nie świadczy o tym, by niniejsza sprawa stanowiła element strategii procesowej obranej przez K. P., a wprost przeciwnie, wiarygodne są twierdzenia pokrzywdzonej, iż – mówiąc wprost – była tak umęczona osobą oskarżonego, że zdecydowała się na takie rozwiązanie. Oskarżony ponadto nie musiał na takie rozstrzygnięcie sprawy rozwodowej przystawać, skoro uważał, że wina w rozkładzie pożycia małżonków nie występowała po jego stronie. Tak samo podejść należało do kwestii innych postępowań o charakterze cywilnym. W wydrukach wiadomości załączonych to akt sprawy to nie one były

przedmiotem kierowanej przez M. P. do K. P. korespondencji.

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego daje solidne podstawy do stwierdzenia, iż czynności podejmowane przez oskarżonego wobec pokrzywdzonej godziły w jej prawo do prywatności. Naganne zachowania M. P. miały miejsce wbrew wyraźnej i wielokrotnie zaznaczonej woli pokrzywdzonej. Z jego strony doszło do uporczywego nękania K. P. poprzez wysyłanie licznych wiadomości, wykonywanie połączeń telefonicznych, publikowanie postów na Facebooku dotyczących jej życia prywatnego. Natężenie zachowań oskarżonego, przedmiot wiadomości, różnorodność rodzajów zachowań składających się na stalking nie pozwala przyjąć za zasadną obronę przez M. P. linii obrony. Emocjonalne podejście do relacji z byłą już małżonką nie usprawiedliwia jego zachowania i w żadnym razie nie ekskulpuje go. Jego postępowanie wykroczyło poza akceptowalne ramy działań zmierzających na unormowanie sytuacji rozchodzących się małżonków, wychowujących wspólnie małoletnie dzieci. Zachowanie K. P. w żadnym razie nie było takie, by uznać za zasadną skalę zachowań M. P..

Wniosek

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Wyrok Sądu Rejonowego w T.z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II K 890/22	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
<p>Racje wskazane w punkcie 3.1. zadecydowały o uznaniu wywiedzionej w sprawie apelacji za bezzasadną.</p> <p>Sąd Okręgowy przyjął za podstawę orzekania – w myśl art. 4 § 1 kk – przepisy kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r. Były one bowiem względniejsze dla sprawcy – M. P., ponieważ na mocy art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. (Dz.U.2022.2600) zmieniającej kodeks karny z dniem 1 października 2023 r. zmianie uległ art. 37a kk i jeżeli chodzi o sprawę niniejszą, to zmiana polegająca na podwyższeniu dolnej granicy kary ograniczenia wolności orzekanej w oparciu o ten przepis z 3 miesięcy do 4 miesięcy jest niekorzystna dla oskarżonego. Wprawdzie o obecnym stanie prawnym fakultatywne stało się orzeczenie równoczesne orzeczenie środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku (w stanie prawnym do dnia 30 września 2023 r. stanowiło ono warunek obligatoryjny skorzystania z rozwiązania</p>	

przewidzianego w art. 37a kk), ale w niniejszej sprawie zachodziły podstawy do orzeczenia zarówno środka kompensacyjnego jak również środka karnego (punkty II. i III. wyroku Sądu Rejonowego) i rozstrzygnięcia te zostały zaaprobowane przez Sąd Okręgowy, stąd finalnie uznać należało że względniejszy dla M. P. był stan prawny obowiązujący do dnia 30 września 2023 r.

Na aprobatę zasługiwała wymierzona M. P. kara 8 miesięcy ograniczenia wolności polegająca na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 20 godzin miesięcznie. Była ona adekwatna do stopnia winy oskarżonego oraz stopnia społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu zabronionego. Naganność tego rodzaju zachowań dostrzega sam ustawodawca przewidując jako wyłączną sankcję karną karę pozbawienia wolności. Wobec dotychczasowej niekaralności M. P. oraz prowadzenia przez niego ustabilizowanego trybu życia Sąd meriti trafnie skorzystał z instytucji przewidzianej w art. 37a kk i orzekł względem oskarżonego karę o charakterze wolnościowym. Jej wymiar oscylował w dolnych granicach ustawowego zagrożenia. Nie była to kara rażąco niewspółmiernie surowa. W ocenie Sądu II instancji stanowi ona słuszną odpowiedź na karygodne postępowanie oskarżonego i spełni względem niego cele wychowawcze. Orzeczona kara umysłowi M. P. naganność jego zachowania i spowoduje, iż nie będzie on dopuszczał się ponownie karygodnych czynów.

Wzmocnieniem dla orzeczonej kary będą orzeczone środki karne to jest zakaz zbliżania się do K. P. oraz zakaz kontaktowania się z nią. Przyjęty przez Sąd I instancji okres obowiązywania tych zakazów był adekwatny do realiów popełnionego przez M. P. czynu zabronionego i zapewni pokrzywdzonej poczucie bezpieczeństwa. Przez ten czas oskarżony zweryfikuje swoje postępowanie i ułoży relacje z pokrzywdzoną, które będą niezbędne z uwagi na wspólne małoletnie dzieci.

Z popełnionego przez M. P. przestępstwa wynika szkoda niemajątkowa, stąd słusznie Sąd Rejonowy – na podstawie art. 46 § 1 kk – zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej zadośćuczynienie w kwocie 2000 zł. Była ona adekwatna do rozmiaru wyrządzonych przez M. P. K. P. krzywd.

Sąd Odwoławczy utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego, nie dopatrując się w zaskarżonym orzeczeniu także żadnych uchybień mogących

stanowiąc bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylecia wyroku z urzędu.	
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiążle o powodach zmiany	

1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylecia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylecia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylecia		

1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
I.	<p>Sąd Okręgowy na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk sprostował oczywistą omyłkę pisarską zawartą w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie I zaskarżonego wyroku w ten sposób, że nazwę komunikatora „WhatsUp” zastąpił nazwą „WhatsApp”.</p> <p>Omyłka pisarska w <u>zapisie nazwy powszechnie dostępnego komunikatora</u> miała charakter oczywisty w związku z czym Sąd II instancji na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk dokonał jej sprostowania.</p>	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III. IV. V.	<p>Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w T.) na rzecz adwokata M. Z. kwotę 840 złotych brutto tytułem zwrotu nieopłaconych kosztów obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym. Oskarżony korzystał z obrony udzielonej mu z urzędu, a Sąd odwoławczy, wydając rozstrzygnięcie w tym przedmiocie, uwzględnił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21, opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 28 grudnia 2022 r. Dlatego wynagrodzenie wskazanego obrońcy w niniejszej sprawie zostało przyznane na podstawie minimalnej stawki za obronę w wysokości określonej w § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.</p>

w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.).

Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w T.) na rzecz radcy prawnego N. G. kwotę 840 złotych brutto tytułem zwrotu nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżycielce posiłkowej w postępowaniu odwoławczym. K. P. korzystała z pomocy pełnomocnika udzielonego jej z urzędu, a Sąd odwoławczy, wydając rozstrzygnięcie w tym przedmiocie, uwzględnił wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r., sygn. akt SK 78/21, opublikowany w Dzienniku Ustaw z dnia 28 grudnia 2022 r. Dlatego wynagrodzenie wskazanego obrońcy w niniejszej sprawie zostało przyznane na podstawie minimalnej stawki za obronę w wysokości określonej w § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2023.1935 t.j.).

Na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, a wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa, biorąc pod uwagę jego trudną sytuację materialną.

PODPIS